

A TENGERPART

NAPILAP.

VII. évfolyam.

FIUME, Szerda 1910. január 5.

3. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6-basábos pélt sorja 40 fillér.

Az 1909-iki üzleti év.

Mai számunkban folytatjuk a Fiumét érdeklő nagy intézetek és vállalatok tavalyi üzleti-évről szóló beszámolókat:

A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság most befejezett tizenkilencedik üzletéve folyamán a társaság ügyeinek fejlődése általános és nagyméretű volt s az áruüzletek konszolidált előrehaladása mellett kiváltképpen a banküzleti tevékenység méretei nyertek nagy kiterjedést, amennyiben a társaság több nagyobb jelentőségű pénzügyi kezdeményezést s folyó-banküzletének összes ágait is intenzíven fejlesztette. Az idevonatkozó adatokból kiemelhető, hogy csakis a belső földön fizetendő váltókat véve számításba, a váltószámítás összege 151 millió koronára emelkedett anélkül, hogy belőle említést érdemlő veszteségek támadtak volna. Az alig néhány év előtt megkezdett takarékbetéti üzlet szintén fokozatosan fejlődik; a folyószámla és takarékkönyvbeli betétek állománya a tavalyi 18 millió koronáról az év végéig 23 millió koronára szállott fel. A deviza- és értéktűzlet, valamint a keleti piacokkal való bankösszeköttetések is örvedetesen növekedő eredményeket mutatnak, épügy, mint a folyó banküzlet egyéb ágazatai. A társaság vidéki affiliált intézetei kivétel nélkül kedvező fejlődésnek örvendenek: a szabadkai és pozsonyi intézetek az elmúlt évben alaptőkéjük felemelését sikerrel bonyolították le. A Fiumei Kereskedelmi Bank ezidén is tetemesen előbbre haladt a tavalyinál ismét kedvezőbb mérleget fog lezárhatni; ez az intézet jelentős részt vet a 300.000 korona alaptőkével Abbaziában megalakult Riviera-Bank alapításában. Az évfolyamán a társaság által létrehozott nagyobb pénzügyi műveletek sorából kiemelendő Budapest székesfőváros 20 millió koronás folyószámla-kölcsönének bécsi és párisi intézetekkel együttesen történt elnyerése, valamint a Fiume városának nyújtott újabb 2 1/2 millió koronás kölcsönművelet. Újabb üzletek gyanánt megemlíthető a 12 1/2 millió korona tőkével alapított Pécs-Bátaszéki H. É. Vasut finanszírozásának a baseli Vasuti Bankkal együtt történt elvállalása, a 2.6 millió koronányi alaptőkével létesült Belpálfalvai Portland Cementgyár Részvénytársaság, valamint a 1 1/2 millió korona részvénytőkével Eszéken létesített „Dráva” Gyújtógyár Részvénytársaság és a legújabban 3/4 millió koronányi részvénytőkével létesített Szegedi Gyújtógyár Részvénytársaság alapításában való részvétel, továbbá a társaság bukkaresti érdekeltiségének 1 millió korona alaptőkével Román Kereskedelmi Részvénytársaság céggel való önállósítása. A társaságnak a faipar körében fennálló érdekeltiségei kivétel nélkül kedvező üzletmenetnek örvendenek. Az év utolsó negyedében a társaság konzorciumot létesített a Harcourt-féle trencsényi és temesi uradalmaknak 23 1/2 millió korona áron való megvásárlására s e nagyjelentőségű üzlet lebonyolítására véget megalapította 5 millió korona részvénytőkével a Földbirtok- és Telekbank Részvénytársaságot, valamint 2 millió korona alaptőkével a Magyar Gyógyfürdő Részvénytársaságot; e nagyszabású művelet a birtokoknak máris megindult értékesítése folyamatából következőképpen igen kedvező kilátással kecsegtet. A társaság áruüzletei közül a déli-gyümölcs-akciók forgalma rendben bonyolódik, a cserzőanyag-üzlet pedig állandó lendületet tanusít és kedvező eredményeket szolgáltat. A

kiviteli üzlet körében a közeli Kelet zavaros viszonyai közvetlenül éreztették hatásukat, minekfolytán ez üzletág forgalmát természet-szerűleg szűkebbre kellett fogni; a balkánfélszigeti viszonyok fokozatos rendbejötté, továbbá a Romániával már létesített és Szerbiával, valamint Bulgáriával várható kereskedelmi szerződések azonban biztató kilátást nyújtanak a kivitel felkarolására és széles alapon való művelésére, aminek kedvező hatása már az újesztendőre várható.

A fentebbiek szerinti nagytendületű üzletmenete és a jelentős pénzügyi tranzakciók megszorodása az alaptőkefelemelés szükségességét hozta napirendre, minekfolytán a november 15-én megtartott közgyűlés a társaság alaptőkéjét 5 millió korona névértékű új részvény kibocsátásával 25 millió koronára felemelte, ami mellett a tartalékok összege 10 millió koronára nőtt, úgy hogy e művelet sikeres lebonyolítása után immár együttesen 35 millió koronányi saját tőkével dolgozik a társaság.

A mindemez eseményekkel záruló üzletév pénzügyi eredménye igen kedvezőnek mondható.

Fiumei első magy. rizshántoló- és rizskeményítő gyár r.-t. E társaság üzletmenete a lefolyó évben az eladási viszonyok javulása folytán kedvezően fejlődött, úgy hogy az idei eredmény a tavalyinál előreláthatólag kedvezőbb lesz.

A Kőolajfinomítógyár részvénytársaság a folyó üzletszakban is a kőolajiparnak immár harmadik éve tartó válsága alatt szenved. Amíg az eladási árak a múlt évvel szemben nem emelkedtek, sőt részben jelentékenyen csökkentek, addig a nyersolajár a múlt évi alacsony színvonalról 2 koronán felül emelkedett, úgy hogy ennek következtében nem lehet arra számítani, hogy a társaság nyereséget érjen el. A külföldön eladott mennyiség növekedett, azonban a kivitelnél elért árak a múlt éviéknél ugyancsak lényegesen alacsonyabbak.

„Danubius” hajó- és gépgyár r.-t. A budapesti gyár az üzletév első felében kielégítően volt foglalkoztatva, később az általános ipari pangás főképp a hajóépítőosztályt, az állami megrendelések kimaradása pedig különösen a waggonépítészetet érintette. A fiumei hajógyár a haditengerészet tetemes megrendeléseit az év folyamán nagyjából szállította; az átvételre került torpedónaszádok és zuzók a követelményeknek minden tekintetben megfeleltek és a vállalat teljesítő képességét fényesen igazolták. Az előző évről áthozott nagyobb megrendelések eszközölésével a vállalat ez évben legmagasabb forgalmát érte el. Az idei osztalék semmi esetre sem lesz a tavalyinál alacsonyabb.

Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság. A tengerhajózási fuvardíjteleknek a korábbi év folyamán világszerte bekövetkezett nagymérvű visszaesésével szemben az elmúlt év általában a konjunkturajavulás jegyében folyt le. A forgalom növekedése egyrészt s másrészt a fuvarpiac jobb kialakulása az első

félévben főképp az angol szénjáratokkal, az ősz idényben pedig a gabonaszállítmányokkal kapcsolatban éreztette kedvező hatását az üzemi bevételek emelkedésére. Jóllehet a hazai gyengébb termés folytán szükségessé vált példátlan gabonabehozatal az aldunai kikötőből való tengerentúli kivitelre korlátozólag hatott, mindazonáltal lehetővé vált a társaság hajóinak részben már az elmúlt évben inaugurált argentinai vonalokon való foglalkoztatása révén, részben pedig a fakivitel jelentékenyebb kultiválása útján kedvezőbb üzemi eredményeket biztosítani úgy a saját gőzöskkel valamint bérelt hajókkal teljesített járatok tekintetében.

Az Oroszországban felhalmozódott nagyobb gabonakészletre való tekintettel, valamint a távoli kelettel való relációk iránt mutatkozó élénkebb érdeklődés és végül az a körülmény, hogy a hajóépítés terén korábban jelentkező túlprodukción szűnőben van, jogosulttá teszi azon várakozást, hogy az évekig tartott depresszió helyét immár nagyobb fellendülés fogja felváltani és a hajózási üzem prosperitása a közel jövőben ennek folytán szilárdabb alakot fog ölteni.

A lebonyolításra került áruforgalom az előző évi 340.500 tonnával szemben 352.000 tonnára emelkedett, amelyből a Galatzon át irányuló kivitelre az előző évi 340.500 tonnával szemben mintegy 132.000 tonna esik. A társaság saját hajói 136 (1908-ban 122) járatot teljesítettek és a befutott távolság 325.200 (1908-ban 317.250) tengeri mérföldet tesz ki.

— Szerződésünk Bulgáriával. Szófiából táviratozzák, hogy az Ausztria-Magyarország és Bulgária közt fennálló legtöbb kedvezményes kereskedelmi szerződés érvényét kölcsönös egyetértés alapján ideiglenesen meghosszabbították.

UJDONSÁGOK.

A városi tisztviselők fizetésrendezése. Megirtuk, hogy a rappresentanza hónapokkal ezelőtt bizottságot küldött ki, amelynek feladatául tűzte ki, hogy a városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésrendezésére vonatkozó tervezetet elkészítse. A Grossich dr. elnöklése alatt álló bizottság tagjai Baccich Icilio dr. Pierri Konstantin, Martich, Paicurich, Rudan Idones, Rubinich, Sucich és Jechel dr. először a Baccich Icilio dr. által készített tervezettel foglalkoztak. Minthogy Baccich dr. javaslata nem nyerte meg a bizottság tetszését, megbízták Pierri Konstantint, hogy ő készítse el a városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésrendezési tervezetét.

Pierri Konstantin nehéz feladatának a tisztviselők teljes meglegedésére meg is felelt. Hosszas, mélyreható tanulmányozás alapján, a tisztviselők anyagi és előremeneteli érdekeit szem előtt tartva, készítette el a mindenre kiterjedő javaslatot. Pierri, aki maga is tisztviselő s így a tisztviselők bajait közvetlen tapasztalatból ismerheti, abból indult ki, hogy minden tisztviselő képesítésének megfelelő fize-

tést és előmenetelt élvezzen. A városi tisztviselőket tehát diplomás, államszámviteli és értekezési vizsgálatot tett s végül közép képesítésű tisztviselők csoportjára osztotta. Tervezete szerint mindegyik tisztviselő négy évenként halad előre, pályázat csak üresedés esetén van s maximális fizetését harminchat évi szolgálat után éri el. Az *előrehaladás szabályozása* is nagy jelentőségű, de különösen értékes teszi Pierri javaslatát, hogy a *minősítési táblázat rettetes átköt* elhárítja a tisztviselők feje fölül. Az egyelőre kiküszöbölhetetlen minősítési táblázatot ugyanis a tisztviselő hat hónaponként a podeszia utján *ellenőrizheti*, aki a visszaélést orvosolhatja s így a főnöki ellenőrizhetlen megtorlás megszűnik. A memorandumon végig vonul az a gondolat, hogy csak jól megfizetett tisztviselőtől lehet jó munkát kívánni.

Ujítás, hogy a városi szolgálat egy éves beszámítandó gyakornokoskodással kezdődik s képesítés szerint 2000, 1600, 1000 koronás javadalmazással jár. A véglegesített tisztviselők hét fizetési fokozatba tartoznak és pedig az ötödik fizetési fokozatba a tanácsvezető 8500, 9000, 10000 korona fizetés és 2000 korona lakáspénzzel; a hatodik fizetési fokozatba a tanácsosok 7000, 7500, 8000 korona fizetés és 1800 korona lakáspénzzel; a hetedik fizetés; fokozatba az előadók stb. 5500, 6000, 6500 korona fizetéssel és 1600 korona lakáspénzzel a nyolcadik fizetési fokozatba a titkárok stb. 4000, 4500, 5000 korona fizetéssel és 1400 korona lakáspénzzel; a kilencedik fizetési fokozatba a segédtitkárok stb. 2800, 3100, 3400 korona fizetéssel és 1200 korona lakáspénzzel; a tizedik fizetési fokozatba a fogalmazók stb. 2200, 2400, 2600 korona fizetéssel és 1000 korona lakáspénzzel; a tizenegyedik fizetési fokozatba az irodatisztek stb. 1600, 1800, 2000 korona fizetéssel és 800 korona lakáspénzzel. A legalacsonyabb képesítésű tisztviselők tehát harminchat évi szolgálat alatt négy évi jóformán automatikus előléptetéssel 3400 korona fizetést és 1200 korona lakáspénzt, illetve a főnök 4000 korona fizetést és 1400 korona lakáspénzt, a közepes képesítésű tisztviselők 5500 korona fizetést és 1600 korona lakáspénzt, illetve 6000 korona fizetést és 1600 korona lakáspénzt, a diplomások pedig 7500 korona fizetést és 1800 korona lakáspénzt érhetnek el. Az ötödik fizetési fokozat a tanácsvezetőnek van fenntartva. Ehhez a fizetési táblázathoz tartoznak az összes tisztviselők, tehát a rendőrségek is, ellenben külön tervezet dolgozott ki Pierri a napidijások, rendőrök és szolgák javadalmazására. A fizetésrendezési tervezet végrehajtása jelenleg hetven ezer koronába kerül s életbeléptetése a napidijakat megszünteti. Említésre méltó, hogy a szolgálati pragmatika megvalósításának gondolata is felvetődött, amit ha tényleg megvalósítanak, akkor a fiumei városi tisztviselők lesznek Magyarországon az első, pragmatikával védett tisztviselők.

A bizottságot már a legközelebbi napokban összehívják, amikor Pierri Konstantin tervezetét részletesen megismerteti a bizottsági tagokkal.

— **Városi élet.** A városi állandó bizottság pénteken, hetedikén délelőtt, a városi képviselőtestület pedig pénteken este ülést tart.

— **A kapitányok köréből.** Az Adria engerhajózási társaság igazgatósága Seglin Rudolf és Sepich János második osztályu kapitányokat első, Perovich János és Randich Milutin harmadik osztályu kapitányokat második, Perovich Pasquale, Babos Lajos, Trammer Tivadar és Kopec Miklós ideiglenes minőségű kapitányokat harmadik osztályu kapitányokká nevezte ki. Az ujonnan kinevezett kapitányok között két magyar van és pedig Babos Lajos s Trammer Tivadar.

— **Uj rendőrtisztviselő.** A reprezentanza által megválasztott Brattanich Virgil fogalmazó, aki előzetesen a járásbírósnál hivataloskodott, a napokban foglalta el a rendőrségnél új állását. Brattanich a bünygyi nyomozásokat fogja vezetni.

— **Fiume novemberi forgalma.** A fiumei kikötőbe tengeren érkezett áruk mennyisége 1909. év novemberben 695.842 métermázsát és 420 darabot, az onnét elszállított áruké pedig 798.125 métermázsát és 386 darabot tett. A behozatal az előző év ugyanez időszakához képest mintegy 153.000 métermázsával, a kivitel pedig körülbelül 67.000 métermázsával

emelkedett. Az év első tizenegy hónapjában Fiuméba tengeren behozott áruk mennyisége 7.711.714, az elszállítottaké pedig 6.955.231 métermázsával volt. Az előző év megfelelő időszakához képest a behozatal körülbelül 2.012.478 métermázsával emelkedett, a kivitel pedig körülbelül 379.336 métermázsával csökkent. A behozatal emelkedését főleg a szénbehozatalnak növekedése idézte elő. A behozott szén mennyisége az év első tizenegy hónapjában 2.532.016 métermázsát tett, szemben az előző év ugyanez időszakában behozott 1.583.517 métermázsával. Emelkedés mutatkozik még a narancs és citrom, buza, tengeri, hántolatlan rizs, olajos magvak, bor, foszfátok, ásványok, festő- és csiszoló-anyagok, ásványolaj, nyers pamut, nyers jút, cemen', salétrom, szuperfoszfátok behozatalánál is, és ez az emelkedés bőven ellen súlyozta azt a kisebb-nagyobb csökkenést, melyet a pálma és kókuszdióolaj, bárdolt bükkfa fűrészelt fa, nyers kövek, kénkovand, szantorinföld, aszfalt, finomított ásványolaj, nyers vas és acél, nyersfémek és rézgálic behozatalánál találunk. A kikötő kivitelében lényeges emelkedés mutatkozik a babnál, malátánál, parafinnál és ceresinnél, a tűzifánál, a fűrészelt fenyőfánál, faszénnél, magnézitnél; a finomított ásványolajnál, a cementnél és vasfélgyártmányoknál. Ezzel szemben nagyobb csökkenés észlelhető a nyers cukor, a homok- és kristálycukor, a finomított cukor, a buza, árpa, tengeri, liszt, nyers fenyőfa, tölgy- és bükkfa-donga, tölgy- és bükkfalpfa, bárdolt tölgyfa, fűrészelt tölgyfa, ásványszén, kénkovand kivitelében.

A hajóforgalom adatai szerint az 1909. év november hónapban 798 hajó érkezett a fiumei kikötőbe, és pedig 753 rakománnyal és 45 üresen. A rakománnyal érkezett hajók közül 611 gőzös és 142 vitorlás volt, az üresen érkezettek közül 22 gőzös és 23 vitorlás. Lobogók szerint az 1909. év november hónapban érkezett gőzösek közül volt 522 magyar, 88 osztrák, 9 olasz, 5 német, 8 angol, 1 norvég, a vitorlások közt pedig 40 magyar, 55 osztrák, 68 olasz és 2 görög.

— **Haditengerészeti vontatóhajó Fiumében.** A magyar-osztrák haditengerészet „Pluto” nevű vontatóhajója tegnap este Pólából ideérkezett s ma reggel már visszaindult.

— **Sikkasztó tisztviselő.** A budapesti főkapitányság ma expressz táviratban értesítette a fiumei rendőrséget, hogy Visnyei Imre tizenöt éves kiadóhivatali tisztviselő 1346 korona elsikkasztása után megszökött s állítólag Fiume felé menekült. A megkeresés a személyleírását is közli. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Megbüntetett élelmiszerkereskedők.** A rendőrség ma König József Via Volosca 49, Freller Rozália Via Volosca 62, Rendulich Mátyás Piazza Mercati 1, Ravina Ines Via del Pino 10 szám alatti kereskedőket egyenként ma ötven-ötven korona pénzbüntetésre ítélte, minthogy a közfogyasztásra veszélyes romlott savanyu ugorkát hoztak forgalomba. Derencin Leo vásárbiztos, mint annak idején megirtuk, több mint kétszáz üveg romlott ugorkát kobozott el tőlük.

— **Ellopott ponyva.** A Hoffmann S. V. cég ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Riva Salvatoren ellopták egy száznegyven korona értékű ponyváját. A rendőrség keresi a tettest.

— **Eltűnt férj.** De la Roche Terézia Belvederen lakó asszony bejelentette a rendőrségen, hogy férje Gusztáv napokkal ezelőtt eltűnt. A rendőrségen eleinte azt hiték, hogy a mihaceva-dragai ismeretlen öngyilkosról van szó, de kiderült, hogy nem az.

— **Titokzatosan eltűnt leány.** Pintarich Emilia Abbaziában lakó asszony megjelent a rendőrségen és bejelentette, hogy december 31-én este Jozefa nevű 13 éves leánya elutazott Zágrábra, ő azonban hiába várta a fiumei állomáson. Rögtön táviratozott Zágrábrában élő rokonához, hogy leánya tényleg elutazott-e s igenlő választ kapott. A kétségbeesett anya attól tart, hogy a kis leánynak utközben baja esett. A rendőrségen személyleírását is megadta.

— **Drótnélküli táviró-állomások tengerpartunkon.** A magyar-osztrák tengeri haderő céljaira a tengerpart számos pontján épülő drótnélküli szikratáviró-állomások egyrésze már készen van. Ezek az állomások ugyan azért

készülnek, hogy hadászati célokra szolgáljanak, azonban ez nem maradhat így; feltétlenül gondoskodni kell a kormányoknak, — és különösen a kereskedelmi minisztertől várjuk ez irányban a közbelépést — hogy e nagy költséggel készülő állomások ne maradjanak békeidőben teljesen meddő katonai felszerelések, hanem a közforgalom céljaira is használhatók legyenek. Rövid időn belül a következő állomások lesznek a drótnélküli távirásra berendezve: Kattaro, Szebeniko, Lusszin, Szerajevo, Brassó, Budapest, Lemberg. Főállomások e katonai hálózatban állítólag Bécs, Póla és Trieszt lesznek. Fiume nem tudható, miért nem.) A szebenikói állomás olyan berendezésű lesz, hogy onnét az északafrikai partokon levő állomásokra is lehet táviratozni. Reméljük, hogy a magyar és osztrák szikratáviró-hálózatnak magánforgalomra és használatra bocsátása mielőbb megtörténik. Ugyanis az egész világ megelőzött bennünket e téren. Franciaországban például minden nagyobb kikötőnek van kapcsolata az Eiffel-tornyon levő főállomással. Angliában most államosítják e jelentősen fejlett hálózatot. Sőt már Kinának is számos szikratáviró-állomása van. Japánban is erősen kifejlesztett kapcsolatok vannak. Kiválóképpen bőven van ellátva ily állomásokkal Olaszország, hasonlóképpen India. Az osztrák Lloyd-hajóstársaság most tervezi azt, hogy az indiai vonalakat járó hajókat szikratáviró-állomásokkal szereli fel; nem csekély áldozatot jelent ez, mert hajónként 10.000 koronát fog meghaladni a berendezés költsége és ehhez jönnek még a fentartási kiadások.

— **A kikötőből.** Január 3. *Érkezett:* „Carniola” osztrák gőzös Smirnából üresen; „Mercur” osztrák gőzös Konstantinápolyból 2000 zsák rizsszel, 160 üres hordóval és 30 bálgypajjuval; „San Severo” olasz gőzös Vencéből.

Január 4. *Érkezett:* „Teresa” osztrák gőzös Tampából 3000 tonna foszfáttal; „Andrássy” magyar gőzös Marseilleből 12000 láda narancssal és 200 tonna vegyes áruval.

Távirat ◀▶ Telefon

Lukács László miniszterelnök.

BÉCS, jan. 4. Lukács László deszignált miniszterelnök ma délelőtt tizenegy órakor jelent meg a királynál kihallgatáson. Audienciája ötnegyed óráig tartott. Lukács a kihallgatás után a Sacher szállóban levő lakására hajtatott, ahol az összegyűlt újságíróknak a következő kijelentést tette: „Öfelsége előterjesztéseimet elfogadni kegyeskedett és megbizni méltóztatott, hogy a kabinetalakításra vonatkozó munkámat bevégezzem s néhány nap múlva újabb előterjesztést tegyek neki.” Lukács ma délután Budapestre utazott, hogy kabinetét végleg megalkotassa.

Az új kabinet névsora.

BUDAPEST, jan. 4. A Lukács László féle ugynevezett csonka kabinet tagjai a következők lesznek: Miniszterelnök és pénzügyminiszter Lukács László, belügyminiszter Jakabffy Imre, kereskedelemügyi miniszter Serényi Béla gróf, kultuszminiszter Molnár Viktor jelenlegi államtitkár, igazságügyminiszter Zsilinsky Mihály, honvédelmi miniszter Hoffmann Hugó altábornagy, földmívelésügyi miniszter Ottlik jelenlegi államtitkár, horvát miniszter Vucsetics jelenlegi zágrábi főispán.

Politikai híresztelések

Lukács körül.

BUDAPEST, jan. 4. Minden jel arra vall, hogy a Wekerle kormány még e héten vagy a jövő hét közepén véglegesen távozik helyéről. Lukács László az őszabadelvékből és magasállású állami tisztviselőkből állítja össze kabinetjét. A Lukács miniszteriumot átmeneti jellegűnek tekintik, amely az országot az ex-lexből akarja kivezetni, feltéve, hogy a parlament megszavazza a két hónaosz indennitást. A Lukács kormány egyébiránt folytatni fogja a pártokkal

a tanácskozást, hogy többséget szerezhessen. Ha azonban a tanácskozások eredménytelenül végződnek, akkor Lukács feloszlítja a képviselőházat s új választásokat rendel el.

Véres Szilveszter-éjszaka

Berlinben.

BERLIN, jan. 4. Nem kevesebb, mint 139 rablótámadás, gyilkos kísérlet és egyéb bűntény történt Szilveszter-éjszaka Berlinben. A mentőknek hajnalig szakadatlanul volt dolguk és a főváros rendőrsége az utolsó szál emberig szolgálatban volt.

Letartóztatott pénzhamisítók.

LONDON, jan. 4. A magyarországi illetőségű Péter József és Albrecht Jenő mérnököket ma letartóztatták, mert azzal vádolják őket, hogy magyar-osztrák bankjegyek hamisítására alkalmas eszközöket és szerszámokat tartottak birtokukban. Kihallgatás után a két mérnököt visszakísérték a vizsgálati fogságba.

Véres kardpárbaj.

RÓZSAHEGY, jan. 4. Klein Géza főkönyvelő és Szegő Károly ügyvéd ma reggel a gyalogsági kaszárnyában súlyos f. létéiek mellett nehéz lovassági kardokkal kardpárbajt vívtak. Mindjárt az első összecsapásnál Klein Géza a fején, Szegő pedig a fülén sérült meg. Klein sebesülése életveszélyes mert a nehéz kard tenyérnyi darabot leszelt koponyájából. A részvét Klein iránt, a ki Rózsahegy legelőkelőbb polgárának fia, általános. A párbaj oka Szegő kihívó modora volt Klein szemben.

Halálra gázolt család.

SALGÓTARJÁN, jan. 4. Berecz Károly földbirtokos nejevel és fiával kocsiján át akart hajtani a vasúti vágányokon. A közeledő gyorsvonat azonban elgázolta a kocsit. A bennülők mindhárman szörnyet haltak.

Merénylet a sajtószabadság

ellen.

VARSÓ, jan. 4. A „Morgen“ című politikai lap szerkesztőségének tagjait és nyomdász-személyzetét ma elfogták és elzárták. A letartóztatás okát a távirat nem mondja meg.

A krétai kormány hűségesküje.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 4. A „Sabah“ szerint a porta fel fogja hívni a védőhatalmak figyelmét arra, hogy az új krétai kormány hűséget esküdött Görögországnak.

Amerikai flottafejlesztés.

WASHINGTON, jan. 4. Tekintettel arra, hogy Amerikának érdekei a távoli Keleten állandóan gyarapodnak, valamint technikai okokból is a tengerészeti miniszterium elhatározta, hogy a jelenlegi flottát ázsiai és Pacific-főttára fogja felosztani.

Nyilt-tér*).

Hivatkozással „A Tengerpart“ f. hó 1-i számában közzétett nyilatkozatomra és Schuster Román és Apor Viktornak ugyanezen lap f. hó 3-i számában megjelent minden bírálaton aluli valótlanságokat tartalmazó válaszára, szíkségesnek vélem az ügy teljes megvilágítására a már bírói eljárás tárgyát képező következő dokumentáris adatok nyilvánosságra hozatalát:

a.) Werner Viktor és köztem mintegy hat héttel ezelőtt már előadódott egy affair, mely alkalommal, dacára, hogy a sérió fél en voltam, Werner Viktor tölem lovagias uton elégtételt nem kért;

b.) a Werner Viktor és köztem előfordult másodszori affair alkalmából — mivel most is én voltam a sérió — a hat hét előtti eset dacára hajlandó voltam a fegyveres elégtételadásra, nehogy kibuvónak lássék eljárásom és e célból Schuster Románt és Apor Vikort biztam meg képviselemmel.

c.) Schuster Román és Apor Viktor a helyett, hogy a hat hét előtti affairnak az újabb affairre való kihatását egy arra hivatott becsületbíró elé vitték volna az ellenfél segédeivel együtt hivatáskörüket tullepve, maguk tették azt egyoldalú és hivatlan bírálatuk tárgyává, mely eljárásuk után az előbbi nyilatko-

zatomban álta'm már idézett jegyzőkönyv kíséretében, megbízatásukról lemondva, az ügyet részükről befejezettnek nyilvánították, amit tudomásul is vettem;

d.) ezek után az ügy folytatásával megbízott újabb két segédemnek Werner Viktor ugyancsak ujonnan megnevezett két segédegy Schuster Román és Apor Viktor, valamint Werner Viktor előbbi két segédeje által kiállított és aláírt jegyzőkönyvet nyújtottak át, mely szerint engem fentnevezett négy bohóc a tárgyalásuk folyama alatt felmerült semmis formai okból egyszerűen disqualifikál és erre való hivatkozással felük nevében a lovagias elégtételadást megtagadják.

Ezen tudtom nélkül, hátam mögött orvul kiállított jegyzőkönyv a lovagias eljárás arcucsapása, mivel ennek kiállítására Schuster Románnak és Apor Viktornak, eitekintve attól, hogy nekem adott előző jegyzőkönyvük szerint akkor már nem is voltak segédeim, még mint segédeknek sem lett volna joguk, miután ilyen eljárás, csakis egy szoroson erre delegált ecületbíróóság feladata lehetett volna.

Schuster Román és Apor Viktornak ugy ezen, a becsületügyi eljárás teljes nem ismeréséből eredő eljárása, valamint azon körülmény, hogy f. hó 1-i nyilítéri nyilatkozatomban foglalt sértéseimre nem kének tölem elégtételt hanem gyáva módon az általuk minden jogcim nélkül egyoldalulag és orvul hozott jegyzőkönyvi disqualifikálásra hivatkoznak, bizonyítja, hogy ezen alakoknak a lovagias eljárásról halvány sejtelmük sincs.

Ezen documentáris tényállás alapján, valamint azon eljárás után, hogy Schuster Román és Apor Viktor minősíthetetlen eljárásukat egy még qualifikálhatatlanabb hírlapi nyilatkozattal vélték gyáván elintézhetni, — a bírói eljárás eredményének publikálásáig is — mindkét alakot a közmegevetésnek adom át.

Braun Kálmán.

* E rovatban közöltékért a beküldő felelős. (A szerk.)

Alapítottatott 1950-ben.

Cante Giuseppe

nagy butorraktára és asztalos műhelye

Fiume, Via Cappuccini 4. sz.

Nagy választék modern luxns butorokban. Vas-, réz- és kárpitos butorokban. Szolid és elegáns kivitelben.

AJÁNLOK

kitünő bőröspesenyét

Friss kocsonyahus kilgrként 1 K. 20 f. — Kedden és pénteken friss májas és véres hurka, naponta friss tormás virslis és szafaladé valamint minden egyéb hentesáru legjobb minőségben oison kapható

Szathmáry Györgynél

Főüzlet Vicoło Germania 1. sz. Fióküzlet 1. Vásárcsarnok 17. sz. Telefon 987.

Via degli Orti 3 félem. 4. ajtó alatt

háromszobás lakás

január 15-ére kiadó. Bővebbet ugyanott.

Használt jókaban levő

íróasztalok, villanylámpák, kályhák,

és más irodai tárgyak jutányos árban eladók. Bővebb felvilágosítást szíveségből ad a Forgalmi bank r.-t.

Rendkívüli alkalom

Kézzel szövött szőnyegek

250/350 cm. nagyságban drbja K. 210
225/320 " " " " 160
200/300 " " " " 144

„Velour“ szőnyegek gyapjuból

200/300 cm. nagyságban drbja K. 55.-
175/250 " " " " 37.-
140/200 " " " " 25.-

„Tapestry“ szőnyegek gyapjuból

200/300 cm. nagyságban drbja K. 33.-
175/250 " " " " 21.-
140/200 " " " " 13.80

„Tapestry“ szőnyegek

200/300 cm. nagyságban drbja K. 27.-

Alkalmi vétel

Axminster szőnyegek

200/300 cm nagyságban drbja R. 42.—

500 drb ágy elé való szőnyeg

velour szövés rojtozva drbja 3.70

Mesés választék ágy- és asztalgarnitúrákban 10 koronától feljebb.

Nagy készlet Argaman.- Axminster.- Tapestry.- Velour- és Holländer-szalonszőnyegekben minden nagyságban és méretben.

Csipkefüggönyök, Tull- Vetrage- Bonne Fenne- Brise Bise- stb. függönyök.

Futószőnyegek óriási raktára, méterje 36 fill.-től feljebb Axminster.- Velour.- Tapestry.- Holländer.- Juta- stb futószőnyegek.

TISZTELETTEL

WEISS M.

I. Bécs Fiume Corso II Trieszt Corso 9.

Szabott árak!

VARIETÉ ORIENTALE

Fiume, Via Lavatoio (Uj Kucich-ház)

Tiz kiváló művészi erőből összeállított műsor.

Elsőrendű magyar énekesnők.

Kezdet: 9 órakor. Belépti díj 1 korona.

Tulajdonos: Pesaro Vittorio.

„DE LA VILLE“ SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM FIUME, DEAK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes
villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban esténként HORVÁTH PALI
cigányzenekara GÁBOR kisbőgős szólistá-
val hangversenyez.
Minden szombaton este disznótor.
Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnázene.
TULAJDONOS:
ifju BUDAI KÁROLY

Bredár Lajos mosoda és tisztító intézet

FIUME Via Lavatoio I. Telef. 988.
Specialista pipere,- kelengye- és
gallér tisztításban.

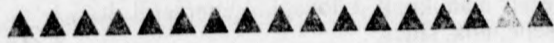
Butorozott szoba

(villanyvízzel és fürdőszobával) I. emeleten
kiadó. Cim a kiadóban,

SCHÖN I.

Szépség és hajápolási terme

Fiume. Via del Governo 2 II. emelet.
A legújabb módszer szerinti arc-
kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) vil-
lanyos arcmasszázs (vibrations massage)
szemölcslevétel és arcban levő szőr
eltávolítása, tyukszemvágás stb. Disz-
fésülések elváilaltatnak.
Fésülések és hajmosások a rendelő
lakásában is elvégeztetnek.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajálja magát minden orvosi rendelés
azonnali és exakt elkészítésére. Kapható
minden gyógyszerészeti különlegesség,
gyógyszappanok, az összes ásványvizek,
toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

BAUER GRÜNWALD A magyarok GRAND HOTEL D'ITALIE OTTHONA

VELENCÉ-
BEN

Elsőrendű szálló. — Ritűnő konyha.

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb vágya,
hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elér-
hesse, megragad minden alkalmat és a legképte-
nebb dolgokkal kengeti arcát. — A legtöbb esetben
saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem
lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönk्रे teszi
arcbőrtét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás
kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Gutori
Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-Crème-jé-
vel elért (különösen Francia-és Németországban)
sok embert arra bír, hogy ezt a világhírű, ártal-
matlan és az arc minden tisztatlansága (szepő, máj-
folt, kiütések stb.) ellen páratlan és csodálatosan
ható szert utánozzák. Természetes, hogy ez senki-
nek sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének
titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és ké-
szítő s épen azért, mert a titkot soha senkire nem
bizta, hanem minden egyes készítményt maga állít
elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidol-
gozása a leggondosabb, tenát hatása is rögtöni és
biztos. Ovakodjunk tehát arcunkat mindenfélvel ke-
negetni és használjunk oly szert, melyet angol ameri-
kai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint
egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépitésére
és a szépség megőrzésére. Ez a világhírű szépitő-
szer a Földes-féle Margit-Crème, mely már 4-5 napi
használat után teljesen átalakítja az arc bőrtét, eltün-
tetni a szepőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrátkát mi-
tesszert, arc- és kezvörösséget. Az arc ideális szép
űde és ifju lesz s amellett a Margit-Crème teljesen
ártalmatlan.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona,
Margit-szappan 70 fillér és Margit poudert (fehér
rózsa és crème színben) 1 korona 20 fillér. Ezen sze-
rek mindegyike külön is használható. A Földes-féle
Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógy-
szertárában, ahol pedig raktáron nem volna, tessék
egyenesen a készítőnek így címezve írni: Földes Ke-
lemen gyógyszerész, Arad. Kapható Fiumében:
Babić Hinkó, Catti György, Ernesto Benco drog.
Prodám Johan, Jechel Francesco drog., dr. Mizzan
Adorján, Pavacich Fratelli dr. gyógyszerészárakban.

Üzlet jóforgalmu helyen.

nagyobb vállalat miatt eladó Magános nő
kevés tőkével is megkísérlelheti. Cim a
kiadóban

Varieté Hotel Susak

Esténként elsőrendű művészi erők fellépte.

Renée Hallois táncosnő,
Drexler Adolf kómikus,
Denis Liliam amerikai ének. és tánc.
Virágyölgyi Sárika magyar szubrett,
Breda Joseph kómikus,
Rudolfi R. Jargon kómikus,
Santhaly Lucie német sanzonett,
Gergely Nusi szubrett,
Wirth Lona énekes szubrett,
Nichette Ottilie átváltozó táncosnő.

Végül kitűnő bohózat:

Serenissimus a Variétében.

Kezdeté 9 órakor.

Belépti díj 1 kor

Gilliam G. - Fiume

Via Alessandrina 4.

Raktár az Adria palotában. Interurb telefon 990.

Frissen érkezett Stiriai pulárd, vad,
Bialuga, Orsovai és Elbe caviar valamint
esténként meleg prágai sódar.

Naponta friss zsur-kenyér.

Karácsonyi és újévi ajándékok számára!

Legnagyobb választék

kész férfi- és fiuruhákban

kifogástalanul elsőrendű kivitelben

és jutányos áron

STEINMANNIGNÁC

férfi ruha-áruházában Fiume Corso 12.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“, január 1-én hetedik évfolyamába jutott és oly elterjedésnek örvend, a
milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART“ minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.